

Adam JASZ, *Vnitrostranické rozepře uvnitř Československé strany národně socialistické v období po roce 1945*, České Budějovice 2020, 97 stran včetně příloh.

diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Posudek vedoucího diplomové práce

Předkládaná diplomová práce Adama Jasze se zabývá proměnami národně socialistické strany v letech 1945-1948, přičemž hlavní důraz klade na vnitrostranické rozepře a spory, které tuto stranu jako výraznou demokratickou konkurentku komunistických snah ve zmíněném období třetí Československé republiky provázely.

Diplomová práce je rozdělena do tří částí, přičemž Úvod a Závěr nejsou číslovány jako samostatné kapitoly. Zatímco první kapitola (*Historie národněsocialistické strany od jejího vzniku do konce druhé světové války*) představuje expoziční část práce, jež sleduje příběh strany od konce 19. století, její roli v období prvorepublikového Československa a aktivitu zahraničního exilu v době druhé světové války, kdy se její představitelé výrazně podíleli na fungování Benešovy vlády, druhá (*Poválečná obnova strany*) sleduje obnovu strany na konci druhé světové války a bezprostředně po jejím skončení včetně politologických analýz jejího programu a tisku.

Jádro diplomové práce představuje analytická třetí kapitola (*Situace uvnitř národněsocialistické strany po roce 1945*), jež se věnuje předmětu autorovu výzkumu – vnitřním sporům uvnitř národně socialistické strany po roce 1945, ať se již týkaly názorových střetů mezi jednotlivci či početnějšími stranickými skupinami, které Adam Jasz zasazuje do politicko-společenského rámce let 1945-1948.

Považuji za důležité zdůraznit, že autor pracoval s rozsáhlou pramennou základnou, ať se již jednalo o nevydané archivní dokumenty, dobový tisk, zápisy ze stranických schůzí, paměti účastníků popisovaných událostí či vydanou korespondenci. Právě ona šíře pramenů, konfrontovaná s početnou literaturou, mu umožnila vykreslit vnitropolitické pnutí mimořádně plasticky a pochopit i jemné

odstíny proměn strany včetně komunistické infiltrace do národně socialistické strany v období třetí Československé republiky. Navzdory emocím, jež téma mnohdy vzbuzuje, zůstal autor objektivním a odměřeným historikem, který přes svůj smysl pro detail neváhal poukázat rovněž na širší posun strany, její vnitřní tenze mezi předválečným a poválečným členstvem, autoritu nového stranického vedení či existenci vnitrostranické opozice.

Události února 1948 vnímá nicméně Adam Jasz nejen jako přecenění sil národních socialistů a ostatních demokratických stran, které prohrály s komunisty svůj boj na československém politickém kolbišti, ale též jako důsledek mezinárodně politické situace nastupující studené války i zhoršujícího se vztahu mezi Spojenými státy americkými a Sovětským svazem.

Práce je na velmi dobré stylistické úrovni. Pozitivně hodnotím její formální i grafickou podobu. Hlubokou erudici autora odráží rovněž rozsáhlý poznámkový aparát, který poukazuje jak na množství prostudovaných pramenů a literatury, tak další komentáře textu, které mnohé vysvětlují, komentují či uzavírají.

S potěšením mohu konstatovat, že předkládaná diplomová práce splňuje po formální i odborné stránce požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací v daném oboru. Doporučuji ji proto k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.

Otázky k obhajobě:

1. Dokázala se národně socialistická strana v období let 1945-1948 prosadit jako nejvýraznější protikomunistická politická síla?
2. Jak hodnotíte stranické elity ve zmíněném období? Selhaly?

České Budějovice, dne 21. srpna 2020

doc. PhDr. et PaedDr. Marek Šmíd, Ph.D.